

EU-note

Til orientering af Europaudvalget

Nyt tysk regeringsgrundlag: ”Lad os vove større fremskridt”

Sammenfatning

EU spiller en central rolle i grundlaget for den (kommende) tyske regering med SPD, De Grønne og FDP. Det er en gennemgående tanke, at EU's strategiske suverænitæt skal styrkes, ligesom tidens store problemer kun lader sig løse gennem internationalt samarbejde og et stærkt EU. Regeringsgrundlaget svinger mellem generelle hensigtserklæringer og mere detaljerede retningsangivelser i forhold til konkrete sager. Denne note er ikke en udtømmende gennemgang, men en introduktion til centrale elementer med fokus på EU.

7. december 2021

Det Internationale
Sekretariat
Andreas Sommer
Møller (3146)

Tidens store udfordringer

I præamblen til regeringsgrundlaget erklæres det som et centralt mål at sikre ”den nødvendige modernisering” af Tyskland. Herefter følger en analyse af, hvad der udfordrer landet. I tillæg til den igangværende covid-19-pandemi fremhæves især klimakrisen, den internationale systemkonkurrence, digitalisering og den demografiske udvikling.

Internationalt samarbejde og EU udpeges som et afgørende element i løsningen af disse udfordringer. Det lyder blandt andet:

”Vor tids store udfordringer lader sig kun løse gennem internationalt samarbejde og sammenhold i et stærkt EU. [...] EU's strategiske suverænitæt skal fremmes via udenrigs-, sikkerheds-, udviklings- og handelspolitik, der er baseret på værdier og europæiske interesser.”¹

¹ Det bemærkes, at regeringsgrundlaget på nuværende tidspunkt alene findes på tysk. Oversættelsen af dette og øvrige citater er derfor fortaget af EU-konsulenten selv, og der tages forbehold for sproglige upræcisheder.

Klima- og industripolitik

EU spiller også en vigtig rolle i forbindelse med omtalen af klima- og energipolitikken i regeringsgrundlaget. Her tales således om at udvikle en industriel strategi, der skal have forbindelse til EU's grønne pagt og en europæisk løsning til at forhindre "carbonlækage"². Der udtales i den forbindelse støtte til forslaget om [en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme](#) eller et lignende tiltag, der skal være i overensstemmelse med WTO-reglerne.

Det fremhæves desuden blandt andet, at EU bør satse på grøn brint, og at den tyske regering vil arbejde for en minimumspris på flybilletter i EU.

Tyskland i Europa og verden

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at der i de senere år er sket en bevægelse væk fra multilateralisme i mange lande, og der ses derfor behov for, at det internationale samarbejde fremmes på ny.

Målet er multilateralt samarbejde, hvilket især skal ske med de lande, der deler demokratiske værdier med Tyskland. Baggrunden for dette mål er den systemisk konkurrence med autoritære stater og en strategisk solidaritet med demokratiske partnere. Den transatlantiske alliance ses som en central søjle, og NATO er uundværlig i relation til sikkerhed. Europas strategiske suverænitæt skal fremmes, og EU står centralt:

"Vi handler i det europæiske selvbillede, indlejret i det historiske freds- og frihedsprojekt - den Europæiske Union. Et demokratisk stabilt, handlekraftigt og strategisk suverænt EU er grundlaget for vores fred og velstand. Vi er forpligtet til et EU, der både internt og eksternt resolut forsvarets værdier og retsstatsprincipper."

Konferencen om Europas fremtid

Ifølge regeringsgrundlaget skal konferencen om Europas fremtid munde ud i et forfatningsgivende konvent og føre til; *"videreudvikling til en føderal europæisk forbundsstat, som er decentraliseret efter principperne om subsidiaritet og proportionalitet"*. Europa-Parlamentet skal styrkes, eksempelvis ved at få initiativret. Desuden udtales der støtte til en ensartet europæisk valgrets alder på 16 år, delvist tværnationale lister og en bindende Spitzenkandidat-proces.

² Carbonlækage dækker over, at CO₂-intensive erhverv flyttet ud af EU til lande med mindre restriktive klimakrav.

Endelig skal der i relation til Rådets arbejde på flere områder bruges kvalificeret flertal fremfor enstemmighed.

EU's strategiske suverænitet skal konkret fremmes ved, at EU bliver mindre afhængig af andre lande og bedre i stand til selv at agere på vigtige strategiske områder som eksempelvis energiforsyning, sundhed, råvareimport og digital teknologi.

Retsstatsprincippet

Kommissionen opfordres til at bruge og håndhæve eksisterende retsstatsinstrumenter mere konsekvent og hurtigere. Den tyske regering vil kun acceptere indstillinger fra Kommissionen om at godkende nationale genopretningsplaner, hvis grundforudsætninger som et uafhængigt retsvæsen er overholdt.

Økonomi- og finanspolitik

Ifølge regeringsgrundlaget skal den økonomiske og monetære union styrkes og udbygges. Stabilitets- og vækstpakten har bevist sin værdi og fleksibilitet. Det understreges, at genopretningsfonden er en midlertidig løsning og et tidsbegrænset instrument, og at de nuværende regler skal overholdes. Til gengæld er der støtte til indførelsen af nye indtægtskilder til EU's budget i tråd med den interinstitutionelle aftale, så tilbagebetalingen af det fælles EU-lån ikke vil gå ud over andre EU-programmer.

Det sociale Europa

Den "*opadgående sociale konvergens*" - dvs. at bunden over tid nærmer sig toppen, mens begge niveauer bevæger sig opad - skal fremmes i EU. Det skal blandt andet ske ved at fuldende det indre marked og at implementere den europæiske søjle af sociale rettigheder.

Der er støtte til [forslaget om et direktiv om løngennemsigthed](#), der skal omfatte flest mulige personer, men samtidig ikke resultere i et unødigt bureaukrati og have forskellige krav til rapportering afhængigt af de berørte virksomheders størrelse.

Der udtales desuden støtte til [forslaget om EU-mindsteløn](#). Og endelig ses der positivt frem til Kommissionens initiativ til at forbedre arbejdsforholdene for personer, der arbejder via digitale platforme.

EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik

Rådets beslutninger om udenrigs- og sikkerhedspolitik skal træffes ved kvalificeret flertal fremfor ved enstemmighed. Den europæiske udenrigstjeneste skal styrkes, ligesom der skal indføres en "EU-udenrigsminister".

Regeringsgrundlaget taler også for et større samarbejde mellem de nationale hære, der ønsker det. Det kan eksempelvis ske i forhold til uddannelse, missioner og udstyr. Alle udviklinger på området skal være komplementære med NATO's kommandostrukturer og kapaciteter.

Personers fri bevægelighed

Den fri bevægelighed for personer omtales som; *"et af EU's vigtigste resultater"*. Der ses dog behov for et digitaliseringsløft for at reducere bureaukrati på området, hvilket også skal bidrage til at lette kampen imod misbrug. Konkret udtales der støtte til et nyt forsøg på at indføre et europæisk socialsikringsnummer.

EU-konsulenten bemærker, at der her er tale om et nybrud, idet Tyskland hidtil har været modstander af forslag om et europæisk socialsikringsnummer.

Flygtningepolitik

Regeringsgrundlaget udtrykker et ønske om en grundlæggende reform af det europæiske asylsystem med fordeling af flygtninge mellem EU-landene. Desuden skal Frontex overholde sit mandat i relation til menneskerettighederne og bidrage til en effektiv beskyttelse af de ydre grænser, der er baseret på retsstatsprincippet og er underlagt parlamentarisk kontrol.

Det fremhæves også, at det er *"en civilisatorisk og juridisk forpligtelse ikke at lade folk drukne"* i Middelhavet, hvorfor der skal tilstræbes et statsligt koordineret og europæisk udført redning til havs.

Vacciner/COVAX

Der udtales støtte til COVAX og *frivillige* produktionspartnerskaber med overførsel af knowhow for lægemidler/vacciner på verdensplan.

Bankunionen

Bankunionen skal fuldføres. Som led i en omfattende pakke for det indre

finansielle marked kan der skabes en europæisk genforsikring for nationale indskudsforsikringsordninger, men bidragene skal være ”*strengt*” differentieret efter risiko, og en fuld fællesskabsfordeling af indskudsgarantisystemerne i Europa er ikke målet.

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.